

**ПАТАГОНЦИ,
ТРОЛОВЕ**
и още мои роднини

ПЕТЯ КОКУДЕВА

Нови пътешествия
свс сивята палатка

Тази книга ще ви отведе до:

АРЖЕНТИНА
АЛБАНИЯ
ПУСТИНЯТА АТАКАМА
АНДАЛУСИЯ
АЛГАРВЕ
СЕВЕРНА ГЪРЦИЯ
ДАНИЯ
ИСЛАНДИЯ
ИЗРАЕЛ
ЙОРДАНИЯ
КАТАЛОНИЯ
КАЛИФОРНИЯ
КАПАДОКИЯ
КАМБОДЖА
КАЛАБРИЯ
МАРОКО
МАКЕДОНИЯ

МАЛАЙЗИЯ
НОВА ЗЕЛАНДИЯ
СЕВЕРНА ПОРТУГАЛИЯ
ПАТАГОНИЯ
ПУЛИЯ
ПЕРУ
ПЕЛОПОНЕС
СИЦИЛИЯ
ФАРЬОРСКИ ОСТРОВИ
ЧИЛИ
ЯПОНИЯ

Три от страните, включени в книгата, не съм виждала лично. Бях там чрез историите на непознати, които срещнах в София. Реших, че си струва да им намеря място тук. Това са Сирия, Ирак и Афганистан.

*На майка ми Роси
На дъщеря ми Яна*

С посвещение и на всички онези величаво обикновени хора като миньора Даниел Нунес от Чили, бедуина Ракан от Йордания, скитащия младеж Карл, дърводелеца Бьодвар от Фарьорите, баба Джуси от Сицилия... Техните истории може да ги измисли само Животът.

Ще е честно да започна с едно признание.

Аз съм голяма бълза. Хората често си мислят, че съм много смела, щом обикалям света с една раница, спя на палатка из незнани пущинаци, газя ледени реки и заговарям напълно непознати. Всъщност съм голямо шубе – страх ме е от тъмното и от паяци, от стъпките на таралеж край палатката, от турбуленцията в самолета, от конфуза в разговорите, страх ме е да не се загубя.

На път всички човешки страхове надигат глава. Даже и тези, за които не сме подозирали. Защото всичко наоколо е непознато и непроницаемо. Впускам се да пътешествам с вълнение, което не е чиста радост. По-скоро е сложно и многолико – примес от любопитство и ужас. Усещане за приключение, но и за беда. С времето осъзнах, че ако има едно важно нещо, в което пътуването ме е тренирало, то е именно това: да не се опитвам да отделям горчивото от сладкото, да ги пия заедно. Да не търся чисти усещания, еднозначни отговори – да приема, че винаги е заплетено, противоречиво, неочаквано. Да си смел и страхлив едновременно, не просто е възможно, но е естествено.

Тази книга е своеобразно продължение на „Поздрави от синята палатка“ – някои текстове са писани във вехтата вече синя палатка, а други – в оранжева или в стар кемпер. Отначало работното заглавие беше „Имам баба навсякъде“, защото няма място на света, където не се е намерил поне някой – стар или млад – да ми свари чай или кафе, да ме упъти, да ми помахва за чао. Наистина имам усещането, че мога „да

се върна при баба“ – при Арунас от Вилнюс, Или от Албания, леля Там от Виетнам или Гули от Исландия.

Сещам се за един къмпинг в Северна Норвегия. Когато попитах за *Wi-Fi* паролата, тя се оказа: хайдедасиговорим-офлайн. Ползвам я навсякъде по света и знаете ли, работи.

*Петя Кокудева,
декември 2023, София*

○ бобщенията винаги са погрешни, но ще рискувам и все пак ще си позволя едно: най-красивите места по света се оказват истински трудни за обитаване. Нещо повече, свирепата им красота е възможна тъкмо благодарение на онези условия, които правят мястото почти невъзможно за живот.

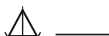
Остров Скай, Шотландия. Дъждът не спира да барабани с дни по палатката. Студен и тежък, прозвънтява чак в костите. Мъглата е най-верният спътник тук – плътна, непреодолима рутина. И тъкмо тази комбинация прави острова и неговите *fairy glens* – приказни долини, осеяни с ниски, обли хълмчета – така изящно зелени. Зеленото на Скай е някаква своя си порода зелено.

Атакама, Чили. Необятен лунен пейзаж, чиято сурова прелест разплаква. (Да, ще познаете непосилно красивите места по това, че там нито ви се говори, нито ви се мисли – единственото, на което сте способни, е да се разплачете.) Тук сутрините са царство на съсипващия сух студ от минус тринайсет, на вятъра, който може да те вдигне във въздуха, на усещането, че нищо не расте наоколо, което не е само усещане, а факт.

Цветните планини, Перу. Пет хиляди метра надморска височина. Дишането тук е сложна работа. Но да не се заблудите, наоколо има селца и хората си живеят.

Фуджи, Япония. Изкачването не е проблем, но никога не ми е било толкова трудно да сляза от вулкан. Песъчливата повърхност е толкова хлъзгава, че падаш и се търкаляш надолу неизброим брой пъти.

Сахара и пясъчните бури. Оризовата Са Па и бедността... Патагония и гилотините на вятъра. Фарьорите и непредсказуемата, мигновена смяна на времето. Природата пази най-съкровениите си красоти с достолепна враждебност.

АЛИСАСА МАЛИСАСА

Грузинците имат молитва срещу зли очи. Тя започва така: „*Алисаса малисаса*, ще кажа молитва, която да те предпазва от зли очи. Първо на първо, от твоето собствено зло око...“.

ГРИВНИЧКАТА НА КАРЛ

София, България

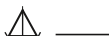
Първия път, когато видях Карл, го видях с носа си. Беше прекарал дни наред на стоп по пътищата и „ухаше“ отдалеч на неописуем букет от миризми. Живееше в Португалия и тъкмо от там бе започнало голямото му скиталчество по света. Карл, който бе в началото на двайсетте си, имаше неистово желание да обходи земята надлъж и нашир. Нямаше пари, затова спираше по пътя – например на някое зеленчуково поле в Турция – и поработваше седмица-две. Така припечелваше за по-нататък. Движеше се само на стоп.

Майката на Карл бе португалка. Заминала да учи в Норвегия и се влюбила в баща му – кореняк норвежец. Докато ни разказва, Карл надува музиката силно, сякаш несъзнателно се бои да разкрие семейната си история и я заглушава. Молим го да намали. Майка му и баща му заживели в Норвегия. Родил се Карл. В някакъв момент от детството му бащата заболял.

Парализирал се и се наложило да живее в хоспис. По-късно починал. Сега, в своите ранни двайсет, Карл се бои, че ще си отиде рано – като татко си. Бои се, че няма много време. Затова има такова стръвно желание да обикаля земята, да диша и живее, да се движи...

На сбогуване ни подарява омърляна от дългия път платнена гривничка. Поглеждам я след година, когато Карл обикаля Индия. После я поглеждам пак след две, когато ме известява, че е решил да заживее в Норвегия – в планините, откъдето е баща му. Вчера се спускал със скейт по безумно стръмния склон край фиорда.

ХОБИТО НА ЙЛИ

Берат, Албания

Йли от Берат ми напомни колко е лесно да общуваш със сърцат човек дори дума общ език да нямате. Наричаше дъщеря ми Яна *земра*, което значи „сърце“. Човекът бързо влезе в час с аудио преводача на Гугъл, а като го питах какво обича да прави, какво му е хобито, Йли отговори: *Обичам да се старая!*

КАФЕНЕТО НА ТИШИНАТА

Ронга, Ангалусия

В андалуското градче Ронда споделям с един музеен уредник, че съм впечатлена от името на близкия площад – „Тишина“ (*Plaza del Silencio*). А той се усмихва хитро:

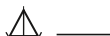
– О, едно време тук е имало и кафене „Тишина“.

– Сериозно ли? – възкликвам.

Тогава уредникът ми разказва за дон Камило. Дон Камило имал кафене, което се казвало... „При дон Камило“. Отварял рано сутрин, бил приветлив и разговарял с всички. Всеки ден към десет часа обаче почвал да отваря едни книги, да чете между правенето на кафета, подчертавал, записвал в някакви тефтери. Мечтата на дон Камило била да изучи внимателно

птиците в този регион, а те са много – орли и днес се виждат често, докато пътуваш към Ронда. Дон Камило имал шест деца и у дома не можел на спокойствие да изучава птици. Затова всяка сутрин, след като направел повечето кафета, сядал да поразучи. Обикновено в кафенето било голяма шумотевица, но с времето редовните клиенти разбрали за любимото му занимание и започнали да пазят тишина около десет часа за половин час. Колкото Камило да можел да си прерисува някой кондор в тефтера. Полека-лека местните с обич взели да се шегуват, че това е Кафенето на Тишината.

РЕЗЕРВАЦИЯ НА ХРАСТ

Памагония

Когато попаднат на храст калафате с още неузрели добре плодчета, индианците теуелче правят нещо причудливо. Връзват за някое клонче тънка връвчица, с която на практика резервират храста. За следващите му „откриватели“ това е знак, който казва: „Храстът е резервиран. Когато го намерихме, плодовете не бяха узрели, но скоро възнамеряваме да се върнем и да си ги оберем“. Сигнализацията работи безотказно, тъй като теуелче имат уважение към първооткривателството и изобщо към другия. Калафате е с дребни, лилави плодчета и е храст, който се използва за какво ли не: за правене на мармалад, на естествени бои, за огрев, за бебешки люлки и прочее. Храстът е и централен герой в легендите на теуелче.

ОБЛАЦИТЕ НЕ СЕ РАЗМЕСТВАТ ОТ КУЧЕШКИЯ ЛАЙ

Танжер, Мароко

Прашен мартенски ден в Танжер. В тесния ръкав на един сокак попадаме съвсем случайно на пътуваща етнографска изложба. Част от нея е посветена на мароканските поговорки

и тяхното голямо значение в общуването между хората. В миналото, разказва се, танжерци имали навик да използват поговорките за уталожване на конфликт. Ако двама души се карат например и никой от двамата не приема истината на другия, единият ще се опита да смекчи крамолата с поговорка от рода: *Облаците не се разместват от лая на кучето*. Иначе казано, всеки от нас е просто кучешки лай, а каква е истината всъщност – това е от порядъка на неуловимото, на онова горе, на облаците. При друг разпален спор, когато един танжерец убеждавал друг колко е вярна и солидна тезата му, първият възкликнал: „Е, нали знаеш, приятелю... Ако видиш някого да язди бамбукова пръчка, кажи му: „Нека Бог благослови магарето ти“. Така, чрез органичния хумор на поговорките, чрез тяхната елегантна способност да изразят откровеност танжерци в миналото успявали да не се изпокарат, докато спорят. Те смятали, че е необходимо да имаш изначално уважение към хората от други, чужди места, колкото и техните привички и темперамент да ти се струват абсурдни. Тъкмо това изразяват с поговорката: *Ако на някое място боготворят магаре – е, добре, занеси им слама*.

